

בתי המשפט

א 007743/03		בית משפט השלום בראשון לציון
תאריך:		כב' השופטת ד"ר איריס סורוקר

בעניין:

אס.די.אר שריון יבוא ושיווק בע"מ

התובעת

נגד

דקל מחסני ערובה בע"מ

הנתבעת

פסק דין**העובדות הרלבנטיות וטענות הצדדים**

1. התובעת היא חברה העוסקת ביבוא ושיווק של אביזרי רכב (ס' 3 לתצהירו של מר רוני שריון). הנתבעת היא חברה המפעילה מחסן רישוי לאחסנת טובין (ס' 5 לתצהירו של מר מנחם גרייבסקי). התובעת תובעת מן הנתבעת לשפותה בגין נזקים שלפי הנטען נגרמו לה כתוצאה מהתרשלות המיוחסת לנתבעת ומהפרת חובותיה החוזיות כלפי התובעת. טענה זו מתייחסת לשתי קבוצות טובין שייבאה התובעת ואשר אוחסנה במחסני הנתבעת: **האחת** – סחורה בגוש 43.99, על פי רשימון יבוא 920337730 (ס' 5 לתצהירו של מר שריון, להלן: **"סחורה בגוש 43.99"**); השניה – 15 קרטונים שאוחסנו בגוש 200.99 ואשר הכילו 3000 יחידות פלגים (ס' 16 לתצהירו של מר שריון; להלן: **"סחורה בגוש 200.99"**).
2. הסחורה בגוש 43.909 -- התובעת טענה, כי הסחורה הוכרזה על ידי ממ"ן כ"סחורה בלתי נתבעת" (סב"ן) ונמכרה במכרז לצד שלישי, מבלי שהנתבעת הודיעה על כך לתובעת (ס' 5-15 לתצהירו של מר שריון). מר שריון הצהיר, כי מכירת הסחורה נגלתה לו בדיעבד, לאחר שהבחין כי היא "נמכרת בשוק במחירים זולים מאוד על ידי מתחרין" (ס' 10 לתצהירו). בקשר לכך תבעה התובעת פיצוי בגין עלות הסחורה, אובדן רווחים וכן השבת דמי אחסון (ס' 20-21 לתצהירו של מר שריון).

3. הסחורה בגוש 200.99 -- טענת התובעת היא, כי הסחורה עוכבה שלא כדין על ידי הנתבעת, באופן שמנע ממנה להחזירה לספק (ס' 16-17, 22 לתצהירו של מר שריון). התובעת תבעה פיצוי בגין עלות הסחורה (ס' 22 לתצהירו של מר שריון).
4. הנתבעת ביקשה להדוף את התביעה על שני ראשיה. בקשר עם הסחורה בגוש 43.99 טענה הנתבעת, כי מסרה לתובעת "הודעת סב"ן" כדין (ס' 22 לתצהירו של מר גרייבסקי). אשר לסחורה בגוש 200.99 טענה הנתבעת, כי התובעת נותרה חייבת דמי אחסון, וכי שחרור הסחורה הותנה כדין בפרעון החוב (ס' 38 לתצהירו של מר גרייבסקי).
5. להלן אדון בטענות הצדדים ביחס לשתי קבוצות הטובין.

הסחורה בגוש 43.99

6. סלע המחלוקת בענין זה מצוי בשאלה, אם נמסרה לתובעת "הודעת סב"ן" כדין, בטרם נמסרה למכירה. מר גרייבסקי הצהיר כי הנתבעת פועלת בענין זה "בדבקות אחר הוראות פקודת המכס" (ס' 12 לתצהירו), וכי "בהתאם להוראות פקודת המכס, מחויב בעל הטובין לשלם את דמי המכס החל עליהם תוך שנה אחת מיום שאוחסנו לראשונה", שאם לא עשה כן "מותר למכור את הטובין" (ס' 13 לתצהירו). בענין הפרוצדורה ציין מר גרייבסקי (ס' 15-16 לתצהירו):

"15. כאשר בעל טובין המאוחסנים אצל הנתבעת נמנע מלשחרר את הטובין ובכלל זה נמנע מלשלם את דמי המכס החלים עליהם וזאת בתוך שנה ממועד אחסנתם לראשונה אצל הנתבעת, אנו נוהגים לפנות לבעל הטובין ולהודיע לו, הן בכתב והן בעל-פה, כי ניתנת לו אורכה לתקופה קצובה לעשות כן, שאחרת יפוננו הטובין למכירה במכרז..."

16. אם לאחר הודעת הסב"ן בעל הטובין נמנע מלפדות את הטובין, הללו מוכרזים כסחורה בלתי נתבעת... ובהתאם להנחיות רשות המכס, הנתבעת מפנה את הסב"ן ממחסניה ומעבירה אותם לממ"ן לצורך מכירתם."

7. בדבר הנחיות רשות המכס הוגשה תעודת עובדת הציבור של גב' יהודית ביטן, הממונה על יחידת מעקב מטענים מטעם אגף המכס והמע"מ (מיום 28.6.2004). בעדות זו נסקרו הוראות החוק והנהלים הרלבנטיים לתשלום מכס, תקופת אחסנה והודעת סב"ן. בענין המועד לתשלום המכס הפנתה גב' ביטן לסעיף 81 לפקודת המכס, הקוצב פרק זמן של שנה לתשלום, ממועד האחסון; מנהל אגף המכס והבלו רשאי להתיר אחסנה לתקופה ארוכה יותר, ואם לא עשה כן – "מותר למכור את הטובין" (שם). אשר לתקופת האחסנה הפנתה גב' ביטן לחלק 21.5 לתדריך אגף המכס ומע"מ, המציין תקופת אחסנה בת שנה,

לצד "הארכות" עד ל- 3 שנים, בהסכמת בעל המחסן (והארכה נוספת ל- 15 ימים נוספים, בהסכמת בעל המחסן והגובה).

8. גבי ביטן הוסיפה וציטטה את סעיף 21.504 לתדריך אגף המכס ומע"מ, המגדיר "סחורה בלתי נתבעת", כדלקמן:

"טובין מאוחסנים במחסן – ניתן לראותם כסב"ן (סחורה בלתי נתבעת), אם לא שולם עליהם המכס תוך שנה מיום אחסנתם כאמור בפקודה, אולם בעל המחסן רשאי לאשר את המשך אחסנת הטובין לתקופה ארוכה יותר מ- 12 חדשים, עד לתקופה של 3 שנים מיום אחסנתם לראשונה של הטובין... חלפה תקופת האחסנה כאמור, יוכרזו הטובין כסב"ן".

9. ולבסוף, בענין הדרך בה על בעל המחסן לנהוג בקשר עם שיגור "הודעת סב"ן", קובע סעיף 21.504 לתדריך (בפיסקה האחרונה) כדלקמן (ר' ע' 2 בת.ע.צ):

"3 שבועות לפני תום מועד תקופת האחסנה, ישגר בעל המחסן הודעה **בדואר רשום** לבעל הטובין (לפי הכתובת הידועה האחרונה), שהטובין הוכרזו כסב"ן – ויפנו מהמחסן תוך 15 יום מתום מועד תקופת האחסנה לגורם המכירה, לצורך מכירתם" (ההדגשה הוספה).

10. בעדותה בבית המשפט הדגישה גבי ביטן את החשיבות שבשיגור הודעת סב"ן בדואר רשום. גבי ביטן נשאלה, אם לדעתה די בשיגור בפקס יחד עם פעולת וידוא טלפונית, והשיבה: "זה צריך להיות בדואר רשום. מאוד חשוב שזה יהיה בדואר רשום – כדי שבעל הטובין ידע. ציינו זאת בנוהל – דואר רשום לכתובת האחרונה הידועה" (פרוטוקול דיון מיום 17.10.17, ע' 3 ש' 5-6). בהמשך הסתייגה מן האפשרות להסתפק בפקס ובטלפון וציינה: "בנוהל רשום דואר רשום" (פרוטוקול ע' 3 ש' 15-12).

11. הנתבעת הכירה בחובתה לנהוג על פי הנחיות אגף המכס והמע"מ, בפעילותה כמחסן רישוי (ס' 8-12 לתצהירו של מר גרייבסקי; עדותה של גבי עטאס מטעם הנתבעת, פרוטוקול מיום 15.7.04 ע' 12 ש' 15-16). לשיטת הנתבעת, נמסרה לתובעת "הודעת סב"ן" כדן, וזאת בגדרו של מכתבה מיום 30.7.2000 (להלן: "**הודעת הסב"ן**"); ס' 22 ונספח א' לתצהירו של מר גרייבסקי).

12. עיון בהודעת הסב"ן הנדונה מלמד, כי מדובר בטופס קבוע של הנתבעת, אשר הושארו בו מקומות פתוחים למילוי פרטים, בהתאם למקרה העומד על הפרק. בראש העמוד מצוין "בדואר רשום". ואולם אך מובן הוא כי עצם רישום כזה אינו מהווה ראיה חותכת לביצוע המשלוח בפועל בדואר רשום, קל וחומר מקום בו מדובר בטופס סטנדרטי, אשר לא נכתב

במיוחד לצורך המקרה. ואומנם, גב' ענת עטאס – פקידה בנתבעת – נזהרה בתצהירה, ונמנעה מלציין כי ההודעה נשלחה בדואר רשום. חלף זאת הסתפקה באמירה לפיה הודעת הסב"ן נשלחה "בדואר ובפקס" והוסיפה כי שוחחה טלפונית עם מר שריון (ס' 19-20 לתצהירה). לעומת זאת, בחקירתה בבית המשפט טענה לראשונה כי שלחה את ההודעה בדואר רשום (ע' 12 ש' 23-24; וכן בע' 14 ש' 31).

13. אני סבורה כי לא ניתן לבסס על עדותה של גב' עטאס ממצא פוזיטיבי בדבר משלוח הודעת סב"ן בדואר רשום, בשים לב לעובדות הבאות: ראשית, הנתבעת לא הציגה כל אישור בדבר משלוח בדואר רשום. גב' עטאס העידה, כי חיפשה בתיק הלקוח ולא מצאה שם אישור (ע' 12 ש' 27). גב' עטאס הוסיפה, כי "אם ישנם אישורים אני אחראית לתיוקם" (ע' 12 ש' 28). שנית, הנתבעת לא פנתה לברר ברשות הדואר, אם ניתן להשיג אצלה עותק של אישור על משלוח בדואר רשום. הנתבעת פטרה עצמה מבירור זה, בטענה שתמית לפיה "אני לא יודעת אם ניתן למצוא חומר מהשנים הללו" (עדותה של גב' עטאס, ע' 13 ש' 12-13). בנסיבות אלה אני סבורה כי יש לצאת מתוך הנחה, כי הודעת הסב"ן לא שוגרה בדואר רשום.

14. הנתבעת טענה, כי הגורם הקובע הוא ידיעת התובעת בפועל, וכי אין מקום לדקדק עם הנתבעת בדבר האופן בו שוגרה ההודעה. יש אמנם טעם רב בטענה, אשר לפיה הידיעה בפועל קובעת: מקום בו הוכח כי בעל הטובין ידע על הודעת הסב"ן -- הרי שדרך שיגור ההודעה אינו צריך להוות מכשול. הטעם לכך נעוץ בזה, שהדרישה לשגר את הודעת הסב"ן בדואר רשום מקורה במגמה להבטיח את ידיעתו של בעל הטובין (ור' עדותה של גב' ביטן, פרוטוקול מיום 17.1.05, ע' 2 ש' 27 עד ע' 3 ש' 2). ההנחה היא, כי משלוח בדואר רשום ישיג מטרה זו. על כן, מקום בו שוגר דואר רשום (לכתובתו האחרונה הידועה של בעל הטובין), ניתן להניח כי הדואר הגיע ליעדו ונקרא על ידי הנמען.

15. במקרה הנדון כאן, לא הוכח כי התובעת אמנם קיבלה הודעה או כי ידעה על הודעת הסב"ן בפועל. בענין זה התרשמתי כי גב' עטאס היתה להוטה ונסערת להוכיח שפעלה כדין -- להיטות יתר אשר פגעה במהימנות עדותה בנקודה זו. זאת ועוד: לא היה בידי הנתבעת להציג אישור כלשהו על שיגור ההודעה בפועל (כגון בפקס, בדואר רשום, או באמצעות חותמת "נתקבל"). גב' עטאס ציינה כי שלחה את ההודעה בפקס, ואולם לא היה בידי להציג אישור על שיגור באמצעות מכשיר הפקסימיליה (בטענה כי "בזמנו היה נייר פקס לא כמו היום, כל הניירות הישנים של שנים קודמות כל הכיתוב מחוק"; ע' 13 ש' 14-15). גב' עטאס טענה כי שוחחה עם מר שריון טלפונית, ואף הוסיפה וטענה כי יש לה "אישור טלפוני" (ע' 13 ש' 16), ואולם לא היה בידי להציג אישור כלשהו מטעם הנתבעת, ואף לא תרשומת מן השיחות מזמן אמת (פרוטוקול ע' 14 ש' 3-4).

16. אני נותנת משקל גם לשינוי הגרסאות מצד גבי' עטאס. הטענה כי שיגרה את ההודעה בדואר רשום עלתה על ידה לראשונה בחקירתה בבית המשפט. תשובתה עומדת בסתירה לתצהירה, בו נזהרה מלציין "דואר רשום". התרשמתי כי גבי' עטאס ביקשה בחקירתה "לירות בכל התותחים", מבלי שדייקה. אני מקבלת בענין זה את טענת התובעת, כי חקירתה הנגדית של גבי' עטאס מלמדת על סתירות והתחמקות מתשובה ישירה, כמו גם על העדר אסמכתאות לשיגור בדואר רשום או לדיווח טלפוני מסודר (ס' 27 לסיכומי התובעת).

17. לכל אלה מתווספת הודאתה של גבי' עטאס כדלקמן: (פרוטוקול ע' 14 ש' 11-18)

"במשך העבודה בכלל שלפני המקרה, דיברתי עם רוני פעמים רבות, אני לא זוכרת שנים... לשאלה אם אני זוכרת את השיחה עם שריון – זו לא שיחה שנעשתה אתמול, אני זוכרת. "יש לנו מאות לקוחות, קשה לי לזכור מספרי גושים אלא אם אני מול מחשב... אמרתי לו נכון שיש לנו 15 קרטונים בגוש 200.99. אני לא יכולה לזכור הכל."

יש ליתן משקל לכך שדובר ב"מאות לקוחות", וכן לעובדה כי בין הצדדים התקיימו שיחות טלפון "פעמים רבות". בנסיבות אלה, עדות (של בעלת אינטרס) הנסמכת על זכרון גרידא, ללא אישור כתוב או תרשומת כלשהי מזמן אמת -- איננה בעלת משקל מספק לצורך קביעת ממצא פוזיטיבי.

18. מר שריון, מטעם התובעת, העיד כי לא ראה את הודעת הסב"ן בזמן אמת (פרוטוקול מיום 15.7.04, ע' 11 ש' 9-10). מר שריון הודה כי עמד בקשר ישיר עם גבי' עטאס (ע' 11 ש' 11) וכן כי פנתה אליו לצורך הארכת מועד האחסנה (ע' 5 ש' 5-6). אני סבורה כי אין לדלות מכך מסקנה בדבר ידיעה בפועל של מר שריון על הודעת הסב"ן, שהרי לא הוכח כי דובר עמו על פינני (להבדיל מהארכת משך האחסנה; ר' עדותו של מר שריון בע' 11 ש' 13-14). במקרה הנדון, לא מצאתי טעם שיצדיק את העדפת עדותה של גבי' עטאס על פני עדותו של מר שריון. להיפך: התרשמתי מחוסר דיוק וממגמתיות בעדותה של גבי' עטאס.

הודעת סב"ן

19. אין להקל ראש במשמעותה הכלכלית של הודעת סב"ן. בעקבות הודעה זו תימכר הסחורה לצד שלישי. בדרך זו צפוי בעל הטובין לאבד את זכויותיו בסחורה, ויש להניח כי ייפגע מן הבחינה הכלכלית. בהנתן השלכה זו, הרי שיש להקפיד בדבר אופן שיגור

ההודעה. לא למותר להוסיף, כי בטופס הנהוג בידי הנתבעת (נספח א' לתצהירו של מר גרייבסקי) צוין: "לא תשוגר כל הודעה נוספת בנדון". מקום בו מבקשת הנתבעת לפטור עצמה באמצעות שיגור הודעה יחידה ובודדת, עליה להבטיח ולוודא במשנה זהירות, כי הודעה זו אמנם משוגרת (על פי הנוהל) בדואר רשום.

20. זאת ועוד: מתצהירו של מר גרייבסקי עולה, כי בחודש אוקטובר 2001 נדרשה הנתבעת על ידי ממ"ן לפנות את הטובין (ס' 26 לתצהירו), וכי אלה פונו בפועל ביום 7.11.2001 (ס' 28 לתצהירו). דרישת ממ"ן נעשתה בחלוף כשנה ושלושה חדשים מתאריך הודעת הסב"ן (תאריך ההודעה הוא 30.7.2000). בשים לב להשלכת הפינני, דומה כי לא היה זה ראוי להסתפק אך בהודעה בודדת שנשלחה בזמן רחוק יחסית בעבר. בעקבות דרישת ממ"ן היה על הנתבעת לחדש את פנייתה לתובעת ולמצער לשלוח לה תזכורת בדבר הודעת הסב"ן.

21. הנה כי כן, הנתבעת אחראית כלפי התובעת בכך שלא שיגרה אליה הודעת הסב"ן בדואר רשום ובכך שלא הפנתה תזכורת עדכנית בכתב. יחד עם זאת, לתובעת אשם תורם (במובנו הנזיקי והחוזי) לתקלה שארעה. הטעם לכך נעוץ בזה, שהיה על התובעת – כבעלת טובין – לעקוב באופן עקבי ושוטף אחר מצב הסחורה, תקופת האחסנה ותשלומי המכס. מעדותו של מר שריון התרשמתי, כי התובעת לא נהגה להקפיד בענין זה. מר שריון היה ער לחובת התובעת לשלם דמי מכס בתוך שנה, אך סמך על עצם האפשרות לעתור להארכת מועד (פרוטוקול ע' 4 ש' 26-30). כך גם התברר כי התובעת לא הקפידה על מעקב עצמאי משלה וכי נהגה לסמוך על תזכורות מצד הנתבעת (פרוטוקול ע' 4 ש' 11 - 13):

"אחסנתי אצל הנתבעת את הסחורות, במהלך השנים קרה שגושים מסוימים עברו שנה ושנתיים אחסנה, ואז ענת [מטעם הנתבעת] היתה מתקשרת אלי והיתה אומרת לי לשלוח מכתב ידני בפקס אליה, שבו אני מבקש להאריך את התקופה של אחסנת הגוש. הייתי עושה זאת מיידית..." (וכן ר' ע' 5 ש' 1-2).

22. מר שריון ציין: "יש לי מעקב ממוחשב לגושים בבונדים" (ע' 5 ש' 2-3), ואולם הודה כי בקשר לגוש 43.99 "היה לי תקלה במחשב, לא ידעתי ממנו, הוא נפל לי מהמחשב, כשפתחתי את גושי הבונד לא ראיתי אותו לנגד עיני" (ע' 5 ש' 3-4 וכן ש' 22, ובש' 25-26: "ב-2001 היתה לנו תקלה, נעלם לנו הגוש מהמחשב. בשנת 2001 לא ידעתי על קיום הסחורה בבונד"). מר שריון הוסיף והודה, כי המשיך לשלם תשלומים שדרשה הנתבעת בחודשים שלאחר אחסנת הסחורה האמורה, מבלי ש"ירד לעומק התשלום" (ע' 7 ש' 19-22).

23. התקלה במחשב, העדר בדיקה של החשבונות, ואי הקפדה על מעקב עצמאי מסודר ושוטף – מחדלים אלה של התובעת צריכים להזקף כנגדה. אמנם, הנתבעת אחראית

באופן עצמאי לשיגור הודעת סב"ן בדואר רשום, ואין במחדלי התובעת כדי לנגוס בעצמאות חובתה. יחד עם זאת, יתכן כי התקלה כולה היתה נמנעת לו טרחה התובעת לבדוק בכוחות עצמה, חלף הסתמכות יתרה על תזכורות מצד הנתבעת. בנסיבות אלה, יש ליחס לתובעת אשם תורם לנזקיה, המפחית ממידת חלקה היחסי של הנתבעת לתקלה שארעה.

24. בנסיבות הענין, אני מעמידה את אשמה התורם של התובעת על 50%.

25. אשר לנזק, התובעת עתרה לשפוחה בגין אובדן הסחורה, וכן להשבת דמי האחסנה. בענין דמי האחסנה - אני סבורה כי אין מקום להשבה, בשים לב לכך שהסחורה אוחסנה בפועל במחסני הנתבעת, לבקשת התובעת, ותפסה שם מקום. בדרך זו נמנע מן הנתבעת לנצל את מקום האחסון בדרך חלופית. אמנם, התובעת ציפתה כי האחסון יהווה אך שלב מוקדם לשיווק הסחורה בשוק, ואולם דמי האחסנה אינם תלויים בשיווק או בהצלחתו, והם משולמים באופן עצמאי, עבור פעולת האחסון עצמה.

26. אשר ל"אבדן" הסחורה – התובעת עתרה לחייב את הנתבעת לשלם לה את ערך הסחורה, כנגזרת של הסכום המצוין ברשימון היבוא (ס' 7, 20 וכן נספח א' לתצהירו של מר שריון). אין מחלוקת כי הערך הרשום משקף את עלות הסחורה ששילמה התובעת לספק (עדותו של מר שריון, ע' 10 ש' 25-26). מר שריון לא נחקר בשאלת עלות הסחורה וכמותה (ס' 5, 7 לתצהירו), ולא הוצגו על ידי הנתבעת ראיות לסתור. על כן אני מניחה, כי עלות הסחורה כפי שמצוין ברשימון משקף את עלותה בעת שנמסרה על ידי הנתבעת לפינוי (7.11.2001). הסכום הנתבע בראש נזק זה הוא \$6910, בגין מלוא הסחורה שאבדה (ס' 7 לתצהירו של מר שריון; ס' 9-10 לסיכומי התובעת). בהתחשב באשמה התורם של התובעת, יעמוד ערך הסחורה שאבדה על המחצית, בסך של \$3455. ערכו השקלי של סכום זה, על פי שער הדולר המצוין ברשימון היבוא, הוא 14,191 ₪ (ר' גם ס' 20 לתצהירו של מר שריון). אשר על כן אני פוסקת, כי על הנתבעת לשלם לתובעת את הסך של 14,191 ₪, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק, מיום 7.11.2001 (יום הפינוי והיווצרות עילת התביעה), ועד לתשלום בפועל.

27. התובעת הוסיפה ותבעה "הפסד השקעה ואובדן רווחים", אשר לפי הנטען נגרמו לה בעקבות אובדן הסחורה (ס' 23 לתצהירו של מר שריון). עיינתי בתצהירו של מר שריון ושמעתי את חקירתו הנגדית לענין זה (פרוטוקול ע' 9 ש' 28 עד ע' 10 ש' 30). מר שריון הודה, כי מאחורי החישוב אינו עומד לקוח ספציפי או הצעה קונקרטית, כי אם המחירון של התובעת (ע' 10 ש' 9-12). כך גם הודה, כי מדובר ב"מחיר מחירון", ללא גילום הנחת מזומן (ע' 10 ש' 4-7). עיון בחישוב שערך מר שריון מלמד (ס' 23 לתצהירו), כי ב"עלות המוצר" לא כלל הוצאות שיווק, באופן המטה את סכום ההפסד הנטען כלפי מעלה.

28. זאת ועוד: הנתבעת טענה, כי מדובר בסחורה מזויפת, אשר ככזו הושמדה על ידי רשות המכס (ס' 29 לתצהירו של מר גרייבסקי וכן נספח ג' לתצהירו). התובעת חלקה על טענת הזיוף. ואולם, התובעת לא חלקה על עצם השמדת הסחורה על ידי הרשות -- השמדה שבוצעה לאחר שרשות המכס הסיקה מסקנה של זיוף (ס' 50 לסיכומי התובעת). התובעת אף לא חלקה על העולה מתוך "תעודת סילוק להשמדה" ומ"הצהרה לנטישת טובין", בדבר השמדת הסחורה (צרופות לנספח ג' לתצהירו של מר גרייבסקי). נוכח השמדת הסחורה על ידי רשות המכס, בנסיבות המניחות זיוף, היה על התובעת להוכיח, כי הסחורה אמנם היתה מקורית וכשרה למסחר עתידי. התובעת לא הציגה כל ראיה בקשר לכך. ממילא לא הוכיחה כי אמנם נגרם לה הפסד רווח צפוי מתוך עסקאות שוק עתידיות.
29. בשים לב לריחוק הנזק ולעמימות החישוב, וכן בהעדר ראיות בדבר מקוריות הסחורה, אני סבורה כי התובעת לא הוכיחה נזקה בראש נזק זה.

200.99 הסחורה בגוש

30. כאמור, בענין הסחורה שבגוש 200.99 טענה התובעת, כי הנתבעת עיכבה את הסחורה תחת ידיה שלא כדין, ובכך מנעה את האפשרות לשטען את הסחורה ולהשיבה לספק (ס' 7 לסיכומי התובעת). הנתבעת מודה כי עיכבה את הסחורה במחסניה, ואולם טוענת כי עשתה זאת כדין, מכח זכות עכבון ובשים לב לחוב התובעת בגין אחסנת טובין (ס' 3.2 לסיכומי התובעת).
31. מן הראיות שהוגשו עולה, כי ביום 19.8.2002 הודיעה הנתבעת לתובעת, כי היא מוכנה לשחרר הסחורה הנדונה, בכפוף לפרעון חוב שנותר בגין דמי אחסנה (נספח ח' לתצהירו של מר גרייבסקי). החוב המצוין בהודעה האמורה – בסך 3,995.7 ₪ - משתקף בכרטסת הנהלת החשבונות של התובעת (נספח יא' לתצהירו של מר גרייבסקי). בתשובה מיום 20.8.2002 דחה מר שריון את דרישת התשלום (ס' 16 וכן נספח ה' לתצהירו). במכתב נוסף מיום 21.8.2002 חזרה הנתבעת על עמדתה, לפיה היא מוכנה לשחרר את הסחורה, "ובלבד שנקבל את סכום האחסנה שמגיע לנו כדין" (ס' 8, נספח י' לתצהירו של מר גרייבסקי). בפועל, נותרה הסחורה בידי הנתבעת (ס' 42 לתצהירו של מר גרייבסקי).

זכות עכבון

32. לנתבעת עומדת זכות עכבון על פי דין (סעיף 19 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970, וכן סעיף 9 לחוק השומרים, תשכ"ז-1967). שתי הוראות החוק המאוזכרות מהוות מקור חוקי בידי הנתבעת, לעיכוב סחורה אשר לא שולמו בגינה דמי אחסנה. ואולם איני מקבלת את הגישה אשר לפיה חולשת זכות העכבון על כל טובין מאוחסנים באשר הם, ללא תלות בשאלת מקור החיוב. לשיטת הנתבעת, "אין נפקא מינה

באם החוב נובע מאחסון הטובין בגוש 200/99 או בגין אחסונים אחרים" (ס' 80 לסיכומי הנתבעת). גישה זו מרחיבה את זכות העכבון אל מעבר לגבולותיה הסטטוטוריים. זכות העכבון המוקנית בסעיף 19 לחוק החוזים (תרופות) ענינה בנכס שהגיע לנפגע "עקב החוזה" שהופר. בדומה, סעיף 8 לחוק השומרים מייחד את העכבון לנכס שהגיע לשומר "עקב השמירה". העכבון חל, אם כן, על הנכס שהוא החוזה אשר מכוחו מבקש בעל הדין להפרע מן המפר. במקרה דנא, זכות העכבון על טובין שאוחסנו מוגבלת לדמי האחסון המגיעים בגין אותם טובין.

33. הזיקה בין הטובין לבין העסקה נשוא הטובין נלמדת מלשון החוק, כאמור לעיל, ומתחזקת מהבנת התכלית שביסוד העכבון. זכות זו נועדה להקנות בידי בעל דין מכשיר אפקטיבי לגבית חובו. החוב המוגן צומח מכח העיסקה אשר בגדרה הועבר הנכס נשוא העכבון. בשים לב לאופי הזכות - כסעד של עזרה עצמית - קיים אינטרס ציבורי מובהק לתחום את היקפה לגבולות מוגדרים (השוו: ע"א 6365/03 **ביז'אן טיזאבי נ' קיזמורס (תומס) טיזאבי**, תק-על 2004 (3) 3116 פסקה 9 לפסק דינו של כב' השופט רובינשטיין ; בש"א (חי) 13299/03 **פוד-קלאב בע"מ (בכינוס נכסים) נ' יוזמה גליל בע"מ חברה להובלה בע"מ**, תק-מח 2004 (2) 7196 פסקה 14 לפסק דינו של כב' השופט גינת).

34. ודוק: אין לשלול כי בנסיבות מתאימות תוחל זכות העכבון על נכס שהועבר בגדרי עסקה פלונית, וזאת בגין חיובים שונים הנובעים מאותה עסקה (השוו: ע"א 1776/97 **אאורליה ליבוביץ נ' אוברזון תעשיות אופנה**, פ"ד נד (3) 49, 58). ואולם צריך שתתקיים זיקה ברורה בין העברת הנכס לבין חיוב הנתבע.

35. במקרה הנדון כאן, הודתה הנתבעת כי עיכבה את הסחורה בגין חיובים הנובעים מאחסונים אחרים (ס' 80 לסיכומיה). בכך הרחיבה הנתבעת את גבולות העכבון מעבר לזכות המוקנית לה על פי חוק. אין מחלוקת, כי כל אחסון של סחורה עומד מן הבחינה העסקית בפני עצמו, וכי הוא נושא את דמי אחסון עצמאיים. בנסיבות אלה, אין מקום לערוב שמבקשת הנתבעת לעשות בין "אחסונים שונים" לצורך הפעלה של זכות עכבון.

36. אני ערה להוראת סעיף 11(ב) לחוק המטלטלין, תשל"א-1971, אשר לפיו זכאי חייב לשחרר מקצת המטלטלין המעוכבים, מקום בו עלה שווי המטלטלין על שווי החיוב במידה בלתי סבירה. הוראת סעיף 11 מהווה מסגרת נורמטיבית כוללת, החולשת על מקבץ זכויות העכבון באשר הן (השוו: ע"א 790/85 **רשות שדות התעופה בישראל נ' ד"ר י. גרוס, עו"ד, 185, 206-207**). על כן היא חלה גם על מקורות העכבון במקרה דנא, וכמוזכר לעיל. ואולם, מידתיות זו הנהוגה מכח סעיף 11(ב), אין פירושה הרחבת התחולה של זכות העכבון או החלתה באורח גורף, ביחס לחיוב שאינו קשור לנכס המעוכב. סעיף

11(ב) ממתן את זכות העכבון אך מקום בו היא חלה, קרי: בנסיבות בהן קיימת זיקה בין הנכס לבין החיוב. ההוראה אינה חלה כלל בנסיבות בהן לזכות העכבון עצמה אין תחולה.

37. במקרה הנדון כאן עוכבו הטובין נשוא גוש 200/99 בגין דמי אחסון כוללים, ולא אך בקשר עם דמי האחסון הקשורים אליהם (ס' 31, 41 לתצהירו של מר גרייבסקי וכן ס' 67-68 לסיכומי הנתבעת). מכרטסת הנהלת החשבונות שצורפה לתצהירו של מר גרייבסקי (נספח יא) לא ניתן להבחין ולבודד את דמי האחסון עבור גוש 200/99. בנסיבות אלה אני סבורה, כי הנתבעת לא הראתה שהתקיים תנאי בסיסי להפעלת זכות העכבון על ידה. ממילא יש לאמר כי העיכוב נעשה על ידה שלא כדין.

38. מר שריון הצהיר, כי ערך הסחורה שאוחסנה בגוש 200/99 היה \$840 (ס' 16, 22 לתצהירו וכן עדותו, פרוטוקול ע' 4 ש' 22). את טענתו תמך בחשבונית ובתעודת משלוח (נספחים ה1 ו-ה2 לתצהירו). עדותו בענין עלות הסחורה לא נסתרה. מר שריון הוסיף, כי מדובר היה בסחורה פגומה אשר ביקש להחזיר לספק לצורך השבת ערכה (ס' 16 לתצהירו). עדותו זו נתמכת במכתב מזמן אמת, מר שריון דרש בו מן הנתבעת לשחרר את הסחורה לשם השבתה לספק (נספח ה' לתצהירו).

39. בנסיבות אלה, ובגין עיכוב שלא כדין של הסחורה בגוש 200/99, על הנתבעת לשלם לתובעת סך של \$840, על פי ערכם בשי"ח ביום 1.7.1999 (מועד החשבונית, נספח ה1 לתצהירו של מר שריון). סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 20.8.2002 (הוא יום הדרישה לשחרר את הסחורה ומועד היווצרות העילה), ועד לתשלום בפועל.

40. אני דוחה את עתירת התובעת לתשלום פיצוי לא ממוני על פי סעיף 13 לחוק החוזים (תרופות). הסכסוך דנא הוא עסקי גרידא. הפרשה כולה מעוררת סיכונים מסחריים שצדדים כגון דא נוטלים על עצמם. אשמה התורם של התובעת, כאמור לעיל, לצד שיעורו הנמוך יחסית של הנוזק, מצדיקים שלא להכיר בנוזק שאינו ממוני.

41. התוצאה היא שאני מקבלת את התביעה באופן חלקי ומטילה על הנתבעת לשלם לתובעת כאמור בסעיפים 26 ו-39).

42. בנוסף תישא הנתבעת בהוצאות התובעת בהליך זה, לרבות שכ"ט עו"ד, בסך כולל של 10,000 ש"ח ובתוספת מע"מ כחוק.

**ניתן היום כ"ה ב אדר א, תשס"ה (6 במרץ 2005) בלשכתי בהעדר הצדדים.
המזכירות תמציא העתק פסק הדין לב"כ הצדדים בדואר רשום.**

ד"ר איריס סורוקר, שופטת

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה